

India - Národný park Keoladeo

Národný park Keoladeo vyhlásili 10. marca 1982 na mieste súkromnej rezervácie maharadžu z Bhárátpuru z roku 1850 a vtáčieho sanktuária z 13. 3. 1956, zaradeného od roku 1981 aj medzi Ramsarské lokality. Chránia v ňom močaristé ekosystémy a zamokrené lúky indo-ganžskej nížiny s inundačnými územiami riek Gambira a Banganga. Značná časť územia je v období monzúnových dažďov (júl až september) zaplavená.

V okolí jazier a močiarov prevládajú trstinové, krovité a lesné porasty, v ktorých dominuje akácia arabská – babul, klinčekovec jambolanový – jamun a kadam. V ostatnej nelesnej krajine popri akáciách prevláda jujuba plstnatá a prozopis kandy. V krovinatých spoločnostiach s prechodom do spoločností zasolených pôd prevláda *Salvadora persica* a *S. oleoides*. V národnom parku sa vyskytujú opice – makak rézus a hulman posvätný. Do roku 1964 tu žil aj leopard škvrnitý. Z ďalších cicavcov tu zaznamenali druhy ako napríklad mačka rybárska, mačka bengálska, mačka močiarna, líška bengálska, šakal zlatý, hyena pásavá, ovijáč škvrnitý – musang, cibeta indická, promyka indická – mungo, vydra hladkosrstá, jeleň axis – chisal a ďalšie. Po monzúnoch prilieta do národného parku na prezimovanie množstvo vtákov z Afganistanu, Strednej Ázie, Číny a až zo Sibíri, napríklad žerjav biely. Hniezdia tu v hojnom množstve kačice, hrebanatky škvrnité, bociany driemavé, či kalužiaky. Na lúkach možno pozorovať „tance“ žerjavov a lov dravcov. Na vodné prostredie sa viaže orliak páskovaný a kršiak rybožravý. K zriedkavým druhom dravcov patria haja červená a sup tmavohnedý. Z hadov sa v NP vyskytuje napríklad pytón tigrovitý, bungar páskovaný a zelený, z korytnačiek tekta indická, kožnatka ganžská. Národný park od obývaného územia izoluje 32 km dlhý a 2 m vysoký kamenný múr. Národný park Keoladeo je súčasťou SD od roku 1985 (Paríž).

India - Národný park Sundarbans

Národný park Sundarbans vyhlásili 4. mája 1984 v delte rieky Ganga na mieste lesnej rezervácie z roku 1928 a sanktuária divočiny z roku 1977 a v nadväznosti na Sundarbanskú tigriu rezerváciu z roku 1977 (258 500 ha). Do ochranného pásma zaradili 3 sanktuária divočiny – Sajnakhalí, Halliday Island a Lothian Island a 2 lesné celky – Netidhopani a Chandkhalí. Sundarbans je súčasťou najväčšej delty na svete (80 tisíc km²), charakteristickej množstvom riečnych ramien, močiarov, jazier, dún, riečnych ostrovov, estuárov, mangrových porastov a pralesov. V nich dominuje *Heritiera fomes*, ktorej porasty dosahujú výšku 6 – 11 m. Nižšie mangrovníkové lesy nepresahujú výšku 3 – 6 m. V Sundarbans zaznamenali celkovo 334 druhov vyšších rastlín.

Z asi 48 druhov cicavcov k najvýznamnejším patrí tiger džungľový – asi 250 jedincov, mačka rybárska, makak rézus, nosorožec jávsky, byvol divý – arni, jeleň barasinga, jeleň axis, muntžak indický. V riekach a estuároch žijú vodné cicavce – delfínovec ganžský, delfín čínsky, delfín tuptonosý a delfín bezplutvý.

Z 35 druhov plazov sa nim radia korytnačky, gaviál indický, krokodíl morský, varan veľký, pytón tigrovitý. Avifauna tvorí asi 315 druhov vtákov, medzi nimi napríklad bocian veľký – argala, bocian driemavý, bocian čiernochrbtý, ibis čiernohlavý, rybárik stromový aj zelený, močiarnica ázijská a ďalšie.

Z dravcov možno spomenúť orliaka páskovaného, kršiaka rybožravého, guriala rybožravého, sokola čiernochrbtého aj sokola sfahovavého.

Potravinovú základňu pre viaceré vtáky, plazy a cicavce tvoria niektoré z 90 druhov rýb, prípadne zo 48 druhov krabov a viacerých druhov mäkkýšov.

Národný park Sundarbans je súčasťou SD od roku 1988 (Brasília).

Nepál - Národný park Royal Chitwan

Národný park Royal Chitwan vyhlásili v roku 1973 namiesto sanktuária nosorožcov indických z roku 1958 a parku kráľa Mahendru, vrátane kráľovskej rezervácie Shikar. V roku 1984 k nemu pribudla z východnej strany rezervácia divočiny Parsa. Pôvodne išlo o kráľovskú poľovnícku rezerváciu Bara z roku 1846.

Royal Chitwan zahŕňa nízke trávnaté kopce, pralesy a mokrade východne od rieky Rapti a Reu. Zachovali sa v nich pôvodné lužné lesy a salové lesy nížiny južného Nepálu (teráje). Prevažujú suché opadavé lesy (70 %), ktoré miestami striedajú vlhké nížinné lesy (7 %) a trávnaté porasty (23 %) prevažne so slonou trávou – trstinou *Saccharum muruja* a *S. spontaneum*, ktorá v čase monzúnov dosahuje výšku až 4 – 5 m. Jej porasty, dopĺňané aj inými druhmi, sú pre človeka bez slonov neschodné. Z ihličnatých drevín prevažuje borovica.

V NP sa zvýšil počet nosorožcov indických na cca 400 a tigrov džungľových na asi 110. K ďalším 38 druhom cicavcov patrí napríklad slon indický, leopard škvrnitý, medveď pyskatý, kuon horský, králik štetinatý a ďalšie.

V rieke Narayani žije cicavec – delfínovec ganžský. Vodné a močiarné biotopy charakterizujú krokodily močiarné, gaviály indické a 113 druhov rýb. K najväčším rybám patrí nepálska ryba čítala, ktorá dosahuje dĺžku 120 cm. Z plátov možno uviesť 19 druhov hadov. K 489 druhom vtákov patrí napríklad sokol lagar, včelár čierny, ketupa, pita tmavohlavá, prepelica čínska a ďalšie.

Škody v NP spôsobujú Thárovia, ktorí sa z neho nechcú vysťahovať. Do NP sa prichádza zo severnej strany z obce Saura, ležiacej na pravom brehu rieky Rapti.

Národný park Royal Chitwan je súčasťou SD od roku 1984 (Buenos Aires).

Pakistan - Sanktuárium voľnej prírody Manas

Sanktuárium voľnej prírody/divočiny Manas vyhlásili 1. 10. 1928 na mieste lesných rezervácií z rokov 1907 a 1927. V roku 1973 pri ňom zriadili rezerváciu tigrov. Sanktuárium v roku 1990 preklasifikovali na Národný park Manas, do ktorého začlenili aj lesné rezervácie Panbari, Koklabari a Kahitama. Spolu s bhutánskym kráľovským národným parkom Manas (65 800 ha) tvorí bilaterálne chránené územie.

NP Manas zaberá ekosystémy podhoria Himalájí, najmä v okolí rieky Manas, pravého prítoku Brahmaputry. Krajinnú štruktúru tvoria nivy s vodnými tokmi, ich terasy, mokrade, jazerá, v západnej časti trávnaté savanovité a krovité spoločnosti (50 % rozlohy NP), v severnej časti tropické monzúnové poloopadavé lesy.

V NP Manas žijú z cicavcov nosorožec, slony indické, tigre džungľové – druhá najväčšia populácia (80) v Indii, mačka leopardovitá, mačka Temminckova, mačka rybárska, mačka bengálska, leopard škvrnitý a ďalšie. V rieke Manas žije cicavec – delfínovec ganžský, z plazov krokodíl gaviál indický a korytnačka tekta assánska. Z hadov možno uviesť druhy ako napríklad *Elaphe frenata*, *Chrysopelea ornata*, *Bungarus fasciatus*, *Ahaetulla nasutas*.

Celkovo tu zaznamenali výskyt 55 druhov cicavcov, 36 druhov plazov, 3 druhy obojživelníkov a asi 450 druhov vtákov. K najzaujímavejším druhom fauny patrí drop bengálsky – v roku 1988 už len 80 jedincov, zobákorožec dvojrohý, zobákorožec ovenčený, kaňa strakatá, bocian jávsky, bocian veľký – argala, pelikán sivý.

V ochrannej zóne NP žilo v 144 dedinách už pri jeho vzniku asi 33 tisíc obyvateľov. Národný park navštívilo v roku 1996 len 8 tisíc turistov, no ich počet sa zvyšuje, aj keď ich väčšina smeruje do Národného parku Kaziranga.

Sanktuárium voľnej prírody Manas je súčasťou SD od roku 1985 (Paríž).

Spracoval: Jozef Klinda